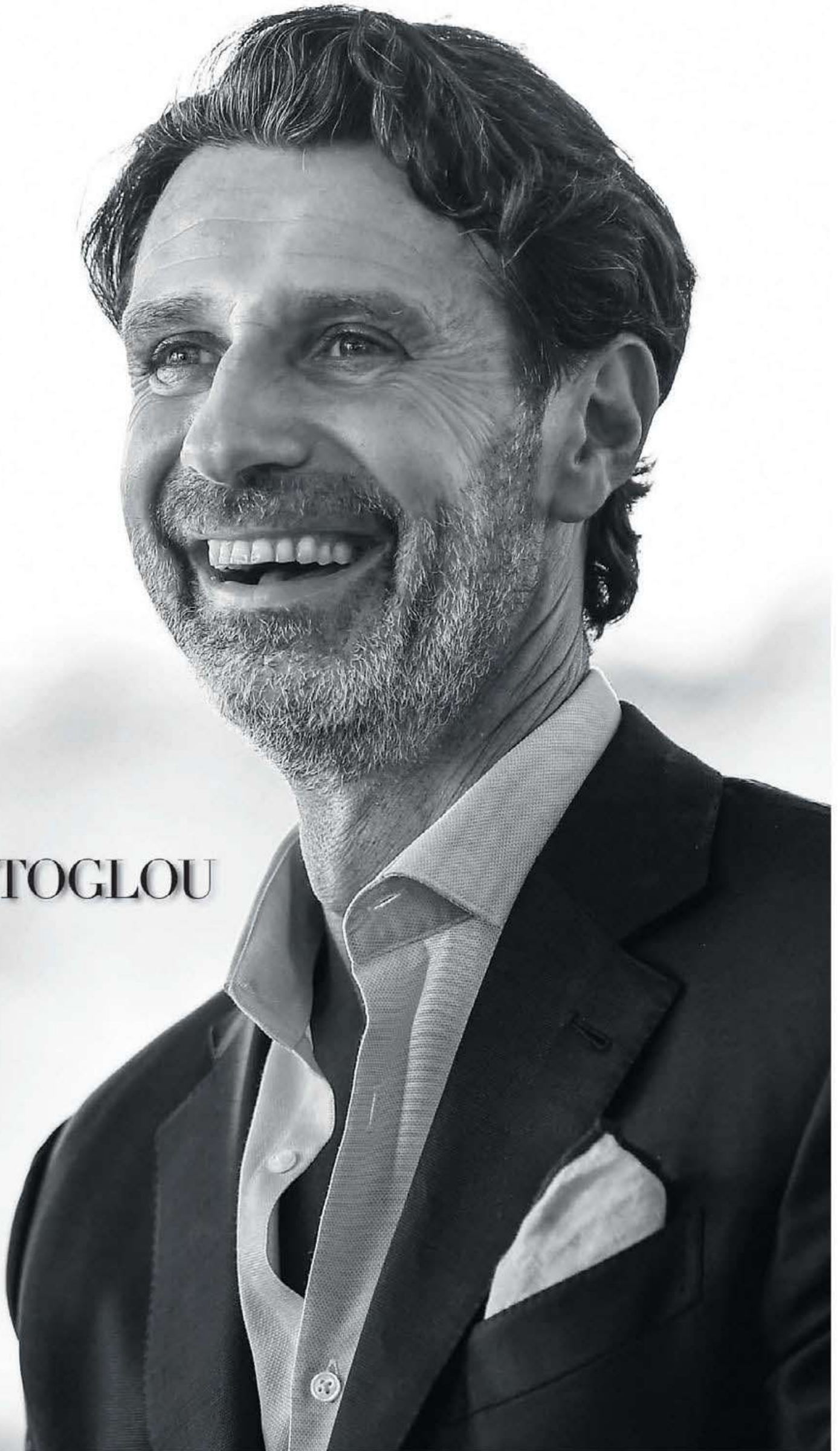

BHMAGAZINO

PATRICK

MOURATOGLOU

Ο ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΗΣ
ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ
ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΣ
ΣΕ ΜΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑ,
ΤΙΣ ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ
ΜΕ ΤΟΥΣ SUPERSTARS
ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΤΕΝΙΣ

GUGGENHEIM NEW YORK Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ Ρ. ΑΡΜΣΤΡΟΝΓΚ ΜΑΣ ΜΙΛΑΕΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ
ΠΡΟΣΩΠΑ Α. ΣΕΪΝΤΟΥ, Μ. ΓΚΟΛΕΜΑΣ, ΚΡ. ΟΤΑΒΙΑΝΟ, ΝΤ. ΓΟΥΑΪΝΚΟΟΥΒ - Μ. ΦΑΣΣΕΑΣ
BILL GATES ΣΧΕΔΙΑΣΕ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΠΟΦΥΓΗΣ ΝΕΑΣ ΥΠΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ

ΠΑΤΡΙΚ ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ

«Να αγαπάμε την επιτυχία όσο και την αποτυχία»

Ο προπονητής των superstars του τένις μιλάει για την προσέγγισή του στο coaching, για τις μελλοντικές προκλήσεις του ευγενούς σπορ και για τους κορυφαίους των κορτ.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΤΩΝΗ ΚΑΡΠΕΤΟΠΟΥΛΟ

Εκλεισα τη συνέντευξη με τον Πατρίκ Μουράτογλου, αυτόν που θεωρείται ο μεγαλύτερος προπονητής τένις του καιρού μας, χάρη στη βοήθεια ενός καλού κοινού μας φίλου που τον γνωρίζει προσωπικά. Μου έδωσε μια συμβουλή: να μη σπαταλήσω τον χρόνο του ρωτώντας τον κοινότοπα ποιος μεταξύ των Τζόκοβιτς, Ναδάλ και Φέντερερ υπήρξε καλύτερος ή τι πιστεύει για τις πρόσφατες περιπέτειες του ανεμβολίαστου σέρβου τενίστα στο Αυστραλιανό Open. Ο φίλος μου είχε δίκιο: ο υπεύθυνος επικοινωνίας του κόουτς, ο Μαξίμ Ρεσπιφό, όταν του υπέβαλα το αίτημα, μου επανέλαβε αυτά ακριβώς. «Θα σας μιλήσει γιατί λόγω ελληνικής καταγωγής θα ήθελε να μιλήσει σε ένα ελληνικό έντυπο εκ βαθέων, αλλά μην τον ρωτήσετε π.χ. για το ποιον προτιμά ανάμεσα στον Ναδάλ, στον Τζόκοβιτς και στον Φέντερερ. Θα σας ζητούσα να προετοιμαστείτε για να μιλήσετε για τον ίδιο και το τένις – άλλωστε και τους τρεις τους θεωρεί υπέροχους» μου είπε. Μολονότι με έτρωγε η περιέργεια για το ποιον θεωρεί καλύτερο, άφησα την απορία κατά μέρος. Αλλωστε είχα ένα σωρό άλλες. Και ο Μουράτογλου είναι «περιβόλι».

Είδα το επεισόδιο στο οποίο δίνετε «οδηγίες επιτυχίας» σε σειρά του Netflix και διάβασα το βιβλίο σας. Μου μοιάζετε άνθρωπος που δεν πιστεύει στο τυχαίο. Μπορεί να υπάρχει πρόγραμμα σε όλα στη ζωή;

«Δεν μου αρέσει να μιλάω για τύχη. Προτιμώ να μιλάω για όνειρα και στόχους. Βέβαια, ενώ όλοι έχουμε όνειρα, μόνο λίγοι έχουμε στόχους. Ακόμη λιγότεροι από εμάς επιδιώκουμε να πετύχουμε τους στόχους μας με σχέδιο και αποφασιστικότητα. Στη βάση όλων πιστεύω ότι υπάρχει η αυτοεκτίμηση και η αυτοπεποίθηση του καθενός μας. Πολλές φορές αναρωτιέμαι γιατί οι άνθρωποι να φθείρονται προσπαθώντας να πραγματοποιήσουν ένα όνειρο που είναι αδύνατο. Και γιατί κάποιος να βάλει έναν στόχο στον οποίο δεν πιστεύει.

Όλα ξεκινούν με το να έχουμε την ικανότητα να ονειρευόμαστε. Και μετά ίσως να χρειάζεται και τύχη, αλλά αλίμονο αν βασίζουμε μόνο στην τύχη το πώς θα πραγματοποιήσουμε τους στόχους μας. Αν βασιζόμαστε στην τύχη, παίρνουμε το ρίσκο να περάσουμε όλη μας τη ζωή βαθιά απογοητευμένοι».

Η επιτυχία μου λέτε ότι μπορεί να είναι μόνο αποτέλεσμα προγράμματος και δουλειάς. Η ευτυχία;
«Πρώτα από όλα, τι είναι η ευτυχία; Νομίζω αυτό το κάτι που όλοι ψάχνουμε. Η επιθυμία των περισσότερων ανθρώπων όταν τους ρωτάς τι θέλουν για τη ζωή τους. Ωστόσο, τις περισσότερες φορές οι άνθρωποι δεν μπορούν να ορίσουν τι είναι ευτυχία. Πιστεύω ότι ο καλύτερος τρόπος για να βρούμε την ευτυχία είναι να ζήσουμε τη ζωή που ονειρευόμαστε. Ο ορισμός της ευτυχίας είναι, ως αποτέλεσμα, διαφορετικός για τον καθένα.

Εγώ θα έθετα διαφορετικά την ερώτηση. Στις μέρες μας το ερώτημα είναι: πώς ζούμε αυτή τη ζωή; Δεν υπάρχει ένας ακριβής ορισμός αυτής της ιδανικής ζωής. Ερχεται ένας ιδεό από την Κίνα και τα καταστρέφει όλα! Εγώ λέω ότι μετά τον προβληματισμό του τι θέλω πρέπει να βάλει κανείς στόχους και ένα πρόγραμμα που να το τηρήσει απαρέγκλιτα για να κινηθεί προς τη σωστή κατεύθυνση. Για να πετύχεις το καθέναν από τους στόχους, χρειάζεται ένα σχέδιο που πρέπει να ακολουθήσεις και τελικά πολύ σκληρή δουλειά. Και θα τον πετύχεις.

Στον δρόμο προς την επιτυχία θα υπάρχουν θετικά και αρνητικά επεισόδια. Οι άνθρωποι πρέπει να έχουν πίστη σε όλη τη διαδικασία και να πιστεύουν ότι καθετί γίνεται για έναν συγκεκριμένο λόγο. Μιλάω πολύ σαν προπονητής, ε; Συγχωρήστε με! Ίσως αυτό είναι το μυστικό».

Παίζατε καλό τένις; Ησασταν καλός παίκτης; Πιστεύετε ότι ο ρόλος του παίκτη και του προπονητή έχουν σχέση; Ή είναι αυτόνομες δραστηριότητες;

«Ήμουν καλός παίκτης. Ένας από τους καλύτερους juniors στη Γαλλία στα 15 μου χρόνια. Αλλά ποτέ δεν έγινα επαγγελματίας, καθώς οι γονείς μου ήθελαν να σπουδάσω αντί να κάνω καριέρα στο τένις. Πιστεύω ότι το να είσαι καλός παίκτης είναι ένα συν. Οχι υποχρεωτικό, αλλά ένα συν. Τώρα που με βάζεις και το σκέφτομαι, μπορεί να είναι και ένα μείον! Υποθέτω ότι τίποτα δεν είναι απόλυτο. Μπορείς να είσαι σπουδαίος προπονητής χωρίς να είσαι σπουδαίος παίκτης. Η προπονητική έχει να κάνει με το να βοηθάς άλλους να βρουν τον δρόμο τους χρησιμοποιώντας τις ιδιότητές τους για να χτίσουν αυτό που θέλουν: τους ξυπνάς κάτι που κουβαλούν μέσα τους».

Μου αρέσει αυτό. Εγώ πάντα πίστευα ότι όλα είναι διδασκαλία – κάτι σαν να μαθαίνεις στον μαθητή μια τέχνη...

«Μα, ναι, υπάρχει και αυτό. Αλλά ως προπονητής τένις είναι απαραίτητο να καταλαβαίνεις το τένις και να γίνεις ειδικός: αυτό μπορεί να επιτευχθεί χωρίς να είσαι κορυφαίος παίκτης. Αν το έχεις, αν το βρεις μάλλον, μπορείς να το δεις και στους μαθητές.

Η εμπειρία του να παίζεις σε υψηλό επίπεδο είναι ένα πλεονέκτημα, καθώς διευκολύνει την αίσθηση και την κατανόηση του τι περνάει ένας επαγγελματίας παίκτης κατά τη διάρκεια της καριέρας του από συναισθηματική άποψη. Αλλά ο κίνδυνος για έναν πρώην επαγγελματία είναι να πιστεύει ότι ξέρει πώς να φέρει έναν παίκτη στην κορυφή και να χρησιμοποιεί την ίδια ακριβώς στρατηγική με αυτή που χρησιμοποίησε για τον εαυτό του. Κάθε παίκτης είναι διαφορετικός, έχει διαφορετικές ανάγκες και χρειάζεται να βασιστεί σε ένα εξατομικευμένο σχέδιο για να πετύχει τους στόχους του. Αυτό πρέπει να το δεις μέσα του».

Να τον πάρεις από το χέρι, ας πούμε, σε έναν δρόμο δικό του;

«Ετσι ακριβώς. Είναι πιθανό να είσαι φανταστικός παίκτης και μέτριος προπονητής – μου αρέσει να λέω “μέσος”, όχι μέτριος. Το coaching αφορά τη μετάδοση, την επικοινωνία, το να βοηθάς τον άλλον να αξιοποιήσει στο έπακρο τις δυνατότητές του. Κάποιος μπορεί να είναι εξαιρετικός στα μαθηματικά, αλλά κακός δάσκαλος αν δεν μπορεί να μεταδώσει. Θα έλεγα λοιπόν ότι το να είσαι παίκτης απέχει πολύ από το να είναι αρκετό για να γίνεις καλός προπονητής. Πολλοί μένουν παίκτες για πάντα. Και ενώ δουλεύουν ως προπονητές...».

Θα μπορούσε ο κόουτς Μουράτογλου να ήταν προπονητής του παίκτη Μουράτογλου; Ή ο παίκτης θα τον έβρισκε ανυπόφορο;

«Αυτή είναι μια περίεργη και λίγο προβοκατόρικη ερώτηση! Αν κάποιος παίκτης με τον οποίο συνεργάζομαι με βρίσκει αφόρητο, σημαίνει απλώς ότι είμαι κακός προπονητής. Ελπίζω να μην είμαι. Ένας καλός προπονητής μπορεί να προσαρμοστεί. Οφείλει να οικοδομήσει μια σταθερή σχέση αμοιβαίας εμπιστοσύνης με τον παίκτη του. Αν κάποιος παίκτης μου ένωθε ότι είμαι ανυπόφορος, νομίζω ότι θα έπρεπε πραγματικά να αλλάξω επάγγελμα!».

Πότε και με ποια αφορμή καταλάβατε πως θα πρέπει να γίνετε προπονητής;

«Δεν σχεδίαζα ποτέ να γίνω προπονητής. Στόχος μου ήταν πάντα να δημιουργήσω την καλύτερη δυνατή Ακαδημία Τένις με σκοπό νεαρά παιδιά να εξελίξουν το ταλέντο τους. Ήθελα να μοιραστώ το πάθος μου για το παιχνίδι με όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους.

Περνώντας χρόνο με παίκτες, ανέπτυξα μια εξαιρετική σχέση με πολλούς από αυτούς και άρχισαν να μου ζητούν να τους προπονήσω. Δεν είχα καμία απολύτως εμπειρία, αλλά μια μέρα πήρα την απόφαση να το κάνω. Έκανα μια συνάντηση με όλη την ομάδα της Ακαδημίας μου για να τους ενημερώσω. Εμειναν έκπληκτοι. Κάποιοι είπαν: “Πατρίκ, δεν έχεις δώσει ποτέ μάθημα τένις σε κανέναν στη ζωή σου!”. Απάντησα: “Ναι, έχεις δίκιο, αλλά μαθαίνω γρήγορα”.

Μόλις πάρθηκε η απόφαση, έβαλα στόχο να κερδίσω μια μέρα ένα Grand Slam με έναν παίκτη. Ήξερα ότι θα έπαιρνε χρόνο, αλλά είχα πίστη. Λυπάμαι που δεν έχω περίπλοκα μυστικά».

Πώς είναι να προπονεί κανείς την καταξιωμένη πρωταθλήτρια Σερένα Γουίλιαμς; Νομίζω ότι όταν ήρθε σε εσάς, τα ήξερε ήδη όλα. Μπορεί ένα Νο 1 να μάθει κάτι καινούργιο; Και τι;

«Όταν άρχισα να δουλεύω με τη Σερένα, ένιωσα ότι ήταν ταυτόχρονα τιμή και ευθύνη και πρόκληση. Τιμή γιατί η επιλογή από μια τέτοια πρωταθλήτρια είναι ευλογία. Με τίμησε σίγουρα. Ευθύνη γιατί δεν μπορούσα να αποτύχω, δεν μπορούσα να την απογοητεύσω. Και τέλος πρόκληση γιατί αν δεν

Αν το τένις θέλει να διατηρήσει τη θέση του ως ένα από τα μεγαλύτερα αθλήματα στον πλανήτη στο μέλλον, θα πρέπει να ζήσει στην εποχή του. Και στα τουρνουά του να δούμε παραστάσεις που θα κάνουν τον κόσμο να ζει για αυτές

τα πήγαινε πολύ καλύτερα από πριν, τότε θα σήμαινε ότι δεν μπορούσα να κάνω πραγματικά τη διαφορά. Οπότε στόχος μου ήταν να τη βοηθήσω να τα πάει καλύτερα από πριν. Καταφέραμε να το πετύχουμε και χαρήκαμε και οι δύο.

Σχετικά με το γεγονός ότι “ήξερε τα πάντα”, ένας προπονητής δεν χρειάζεται να διδάξει κάτι νέο. Δεν είναι αυτός ο σκοπός της προπονητικής. Η αποστολή του προπονητή είναι να μεγιστοποιήσει τις δυνατότητες των παικτών του. Εγώ, για να το κάνω αυτό, εντοπίζω τι κάνει τον παίκτη ξεχωριστό. Αναπτύσσω τα προσόντα του καθώς και την αυτοπεποίθησή του.

Πιστεύω ότι ο καθένας μπορεί να μάθει πολλά κυρίως ανακαλύπτοντας τον εαυτό του. Η Σερένα ήθελε να βελτιωθεί και να προσθέσει νέα πράγματα στο παιχνίδι της, κάτι που θεωρώ ότι κάναμε προσθέτοντας drop shot, βελτιώνοντας το topspin forehand της ή το backhand slice. Αλλά η πιο σημαντική δουλειά είχε να κάνει με την αυτοπεποίθησή της. Μαζί μας βρήκε ένα κίνητρο για την ίδια».

Είναι πιο εύκολο να μάθεις κάτι καινούργιο σε έναν Νο 1 ή να δουλέψεις με έναν μικρό σε πλι-

κία, ταλαντούχο παίκτη που θα γίνει Νο 1;

«Τίποτα δεν είναι ποτέ εύκολο. Το να δουλεύεις με έναν μικρό που θέλει να γίνει καλύτερος ή με το Νο 1 του κόσμου είναι εντελώς διαφορετικό, αλλά και πολύ παρόμοιο. Εντελώς διαφορετικό γιατί αυτός που έρχεται πρέπει να αναπτύξει τις δεξιότητες και το ταλέντο του. Πρέπει να αποκτήσει εμπειρία και ως προπονητής πρέπει να τον καθοδηγήσω σε αυτό το ταξίδι.

Ο παίκτης που έχει φθάσει στο Νο 1 του παγκόσμιου τένις γνωρίζει ήδη τον εαυτό του και η αποστολή μου είναι πρώτον να του βάλω νέες προϋποθέσεις δουλειάς και δεύτερον να εντοπίσω τι μπορούμε να κάνουμε μαζί για να βρει αυτό το 5% επιπλέον, που θα κάνει όμως μεγάλη διαφορά. Και στις δύο περιπτώσεις ο σκοπός είναι να βγάλεις το καλύτερο που έχει μέσα του ένας ταλαντούχος άνθρωπος. Και να σέβεσαι αυτό το ταλέντο. Για αυτό η εργασία ποιοι προτιμάς ανάμεσα στον Ναδάλ, στον Φέντερερ και στον Τζόκοβιτς δεν έχει νόημα. Δεν τους “προτιμάς”, τους σέβεσαι».

Το τένις μοιάζει λίγο συντηρητικό παιχνίδι. Οι κανόνες του δεν αλλάζουν ποτέ, απαγορεύεται

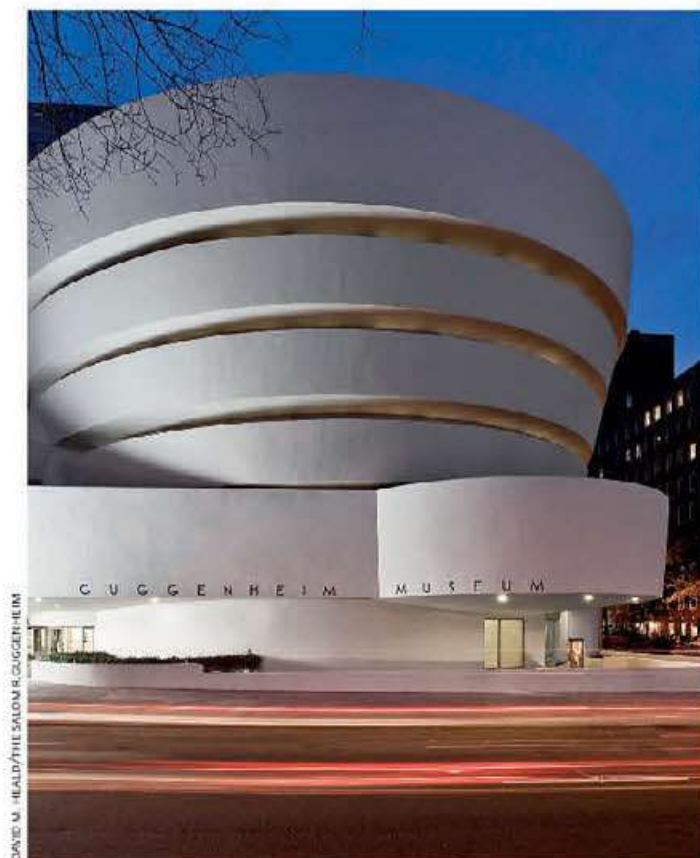
ακόμα και να δίνει ο προπονητής συμβουλές στον παίκτη κατά τη διάρκεια του αγώνα. Εσείς δεν μοιάζετε συντηρητικός. Αναρωτιέμαι αν αισθάνεστε καλά σε ένα τόσο συντηρητικό περιβάλλον. «Έχετε δίκιο, το τένις και το γκολφ είναι ίσως τα δύο πιο συντηρητικά αθλήματα στον πλανήτη. Μοιάζουν να μην έχουν αλλάξει καθόλου – ίσως αυτή είναι η γοητεία τους όμως. Είμαι άνετα σε αυτόν τον κόσμο γιατί μου αρέσει η παράδοση. Το τένις έχει τρομερή ιστορία, εμβληματικές μορφές και εμβληματικά γεγονότα.

Από την άλλη, ο κόσμος έχει εξελιχθεί πολύ. Οι συνήθειες των καταναλωτών έχουν αλλάξει ριζικά, αφού τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αλλά και τα eSports έχουν κατακτήσει την καρδιά της νέας γενιάς. Αν το τένις θέλει να διατηρήσει τη θέση του ως ένα από τα μεγαλύτερα αθλήματα στον πλανήτη στο μέλλον, θα πρέπει να ζήσει στην εποχή του. Και στα τουρνουά του να δούμε παραστάσεις που θα κάνουν τον κόσμο να ζει για αυτές».

Οραίος συσχετισμός αυτός ανάμεσα στο παιχνίδι και στην παράσταση.

«Κοιτάξτε, το θέμα δεν είναι μόνο η παράσταση,

Ο διευθυντής του Μουσείου και του Ιδρύματος Solomon R. Guggenheim μιλάει για τη δωρεά Δασκαλόπουλου και για τις προκλήσεις με τις οποίες έρχονται αντιμέτωπα τα ελληνικά μουσεία, και όχι μόνο.

DAVID M. HEALD/THE SALOM R. GUGGENHEIM

ΡΙΤΣΑΡΝΤ ΑΡΜΙΣΤΡΟΝΓΚ

«Χρειάζεται ένα κτίριο με χαρακτήρα, το οποίο να υποδέχεται τη σύγχρονη τέχνη πρόθυμα»

ΑΠΟ ΤΗ
ΜΑΡΙΑ ΕΝΑ ΑΣΤΡΑΠΕΛΛΟΥ

Είναι συχνός επισκέπτης της Ελλάδας – της Αθήνας, αλλά μέχρι πρότινος και της Υδρας – και ήταν βεβαίως εκείνος που μαζί με τη Μάντλιν Γκρίνσπιν, διευθύντρια Pritzker του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης του Σικάγο (MCA), παρέλαβαν περίπου εκατό έργα μέσα από τη δωρεά του συλλέκτη Δημήτρη Δασκαλόπουλου. Για την ιστορία, η Tate του Λονδίνου παρέλαβε 110 και το δικό μας ΕΜΣΤ περί τα 140.

Μετά τη Συνέντευξη Τύπου για την ανακοίνωση της δωρεάς σχεδόν φυναδεύτηκε δίχως να χασομερήσει στα πηγαδάκια που δημιουργούνται στα μεθεόρτια τέτοιων εκδηλώσεων, πολλώ δε μάλλον τέτοιας μεγάλης ιστορικής σημασίας. Θα έλεγε κανείς, και μάλλον θα είχε δίκιο, ότι ήθελε να σταθεί στο ύψος της επίσημης και σεβασμίας θέσης του, την οποία κατέχει από το μακρινό 2008, εκείνη του επικεφαλής ενός από τα πιο γνωστά μουσεία και ιδρύματα στον κόσμο, και να αποφύγει τις impromptu συναντήσεις με δημοσιογράφους. Όμως ο Ρίτσαρντ Αρμίστρονγκ, διευθυντής του Ιδρύματος Solomon R.

Ο Ρίτσαρντ Αρμίστρονγκ μπροστά σε ένα έργο του γερμανού καλλιτέχνη Εριχ Χέκελ (1883-1970) στην έκθεση με τίτλο «Chaos and Classicism: Art in France, Italy, Germany, and Spain, 1918-1936» στο Guggenheim του Μπιλμπαό το 2011.

Guggenheim και του Μουσείου Guggenheim της Νέας Υόρκης – το οποίο στεγάζεται στο εμβληματικό κτίριο του τιτάνα της αμερικανικής αρχιτεκτονικής Φρανκ Λόιντ Ράιτ –, καθώς και εποπτεύων όλων των Μουσείων Guggenheim ανά τον κόσμο, ξέρει πώς να κοιτάζει από ψηλά δίχως συγκατάβαση, και όσο σου επιτρέπει να καταλάβεις μια μικρή οθόνη υπολογιστή και μια σύντομη σχετικά διαδικτυακή συνάντηση, με ένα βλέμμα ζωηρό και σπινθηροβόλο. Θα πει πολύ σοβαρά πόσο εντυπωσιάστηκε που στη συνέντευξη Τύπου στο πρώην Δημόσιο Καπνεργοστάσιο επί της οδού Λένορμαν έδωσε το «παρών» και ο πρωθυπουργός της χώρας, Κυριάκος Μητσοτάκης, αλλά και από το γεγονός ότι ο Πρόεδρος της Βουλής, Κωνσταντίνος Τασούλας, απήγγειλε ποίηση. «Amazing. Στην Αμερική δεν έχουμε πρόσβαση σε ανθρώπους τέτοιας ποιότητας στο εκλεκτορικό μας σύστημα».

Ποια είναι τα σχέδιά σας λοιπόν για τη δωρεά Δασκαλόπουλου;

«Το πιο σημαντικό είναι ότι ένας, ή κατά πάσα πιθανότητα δύο επιμελητές θα επιμεληθούν μια σειρά

από εκθέσεις με έργα της δωρεάς μαζί με προϋπάρχοντα δικά μας από αντίστοιχες περιόδους, τα επόμενα δύο χρόνια. Θα είναι μια άσκηση ενσωμάτωσης της δωρεάς που θα ενισχύει τις αντίστοιχες χρονικές περιόδους στη δική μας συλλογή. Ούτως ή άλλως δείχνουμε ένα πολύ μικρό κομμάτι της συλλογής μας, η οποία δεν εκτίθεται μόνιμα με τον τρόπο που συμβαίνει σε άλλα μουσεία. Οι εγκαταστάσεις μας είναι μικρές και για την ώρα εστιάζουμε σε έργα από τα τέλη του 19ου αιώνα με αρχές του 20ού στη μόνιμη έκθεση».

Ο κ. Δασκαλόπουλος δήλωσε ότι δεν ζητάει κάτι ως αντάλλαγμα για τη δωρεά, για παράδειγμα το όνομά του σε κάποια πτέρυγα του μουσείου...

«Ναι, τον έχετε δει πώς κινείται, αυτό δεν είναι κάτι που τον ενδιαφέρει. Έχει πολύ συγκεκριμένη άποψη για το τι είδους συλλέκτης θέλει να είναι, για το τι σημαίνει να είσαι ενεργός πολίτης, και έχει πολύ συγκεκριμένες, εμπνευσμένες ιδέες για το ποια είναι η λειτουργία της τέχνης στην κοινωνία. Τις έχει και τις εφαρμόζει, και αυτό δεν είναι κάτι συνηθισμένο. Λέει ότι δεν θέλει το όνομά του στο κτίριο. Δεν θα έχει το

DAVID M. HEALD/THE SALOM R. GUGGENHEIM

ALFREDO ALTIERI

Εξωτερική και εσωτερική άποψη του εμβληματικού Μουσείου Guggenheim στη Νέα Υόρκη.

Εξωτερική άποψη του Μουσείου Guggenheim στο Μπιλμπάο.

όνομά του στο κτίριο. Θα βρίσκεται βέβαια στα έργα της συλλογής του».

Αισθάνεστε πως πρέπει να ανταποδώσετε το δώρο με κάποιον τρόπο;

«Οχι. Νομίζω ότι προσφέρουμε κι εμείς κάτι ως αντάλλαγμα, και αυτό είναι ότι το όραμα το οποίο υλοποίησε χάρη στο πάθος και την ευφυΐα του θα ενσωματωθεί σε ένα ευρύτερο αφήγημα, προσβάσιμο από το κοινό στο διηνεκές, θεωρητικά. Υπό μία έννοια κατακτά την αθανασία, αν θεωρήσουμε ότι υπάρχει».

Ας μιλήσουμε λίγο για τα έργα της δωρεάς. Η πρώτη σκέψη ήταν ότι θα πήρατε και ορισμένες από τις μεγάλες εγκαταστάσεις, όπως εκείνες που είχαν φιλοξενηθεί στο Guggenheim του Μπιλμπάο το 2011, όταν είχε παρουσιαστεί μέρος της συλλογής του.

«Τα μεγαλύτερα έργα είναι εκείνα των ελλήνων καλλιτεχνών, και αυτό ήταν χρήσιμο για εμάς γιατί δεν παρακολουθούσαμε τις εξελίξεις στην Ελλάδα, οπότε τώρα μπορούμε κάπως να αντισταθίσουμε την έλλειψη. Η αλήθεια είναι ότι πήραμε σχετικά διακριτικά έργα, κανονικού μεγέθους. Η Tate πήρε περισσότερες μεγάλες εγκαταστάσεις, όπως

νομίζω και η Αθήνα, εξάλλου θυμηθείτε ότι έχουμε ένα σχετικά μικρό μουσείο, όπως και το Σικάγο. Νομίζω ότι ήταν και αυτό ένα κριτήριο για το μοίρασμα. Αυτό που είχε ενδιαφέρον είναι ότι μας δόθηκαν αρκετά έργα από γυναίκες καλλιτέχνιδες, και αυτό ήταν σημαντικό γιατί υπολειμσταν σε αυτόν τον τομέα. Δεν είχαμε έργα της Σάρα Λούκας, της Ρόζμαρι Τρόκελ. Είχαμε κάποια έργα της Κίκι Σμιθ, ωστόσο τώρα έχουμε καλύτερα δείγματα της δουλειάς της».

Ποια έργα ελλήνων καλλιτεχνών πήρατε;

«Πρέπει να τα δώ από κοντά, για την ώρα είναι μικρά τετραγωνάκια σε ένα χαρτί και δεν είμαι εξοικειωμένος με τα έργα, οπότε δεν μπορώ να σας πω κάποιο όνομα, αλλά νομίζω ότι είναι όλα ενδιαφέροντα. Στη διάρκεια της χρονιάς, θα φέρουμε όλα τα έργα στις ΗΠΑ, θα τα “συναρμολογήσουμε” και θα συναρμολογούμε με το Σικάγο για να δούμε πώς θα παρουσιαστούν για να τα φέρουμε σε επαφή με το κοινό των δύο πόλεων».

Επιλέξατε εσείς κάποια από αυτά, σωστά;

«Ορισμένα. Υπήρχαν συγκεκριμένες, ενδιαφέ-

Αν ήμουν Έλληνας η στρατηγική που θα ακολουθούσα θα ήταν να συνδυάσω τη σύγχρονη με την αρχαία τέχνη σε ένα νησί όπου θα μπορούσε ο επισκέπτης να κολυμπάει και να χαίρεται το καλοκαίρι

ρουσες κατευθυντήριες γραμμές που είχε χαράξει ο Δημήτρης Δασκαλόπουλος. Πολύ συχνά θέλαμε κι εμείς αυτό που ήθελε εκείνος. Οχι πάντα, αλλά συχνά. Είμαστε πολύ ικανοποιημένοι με τα έργα που πήραμε, είναι σημαντική παρακαταθήκη για το μουσείο να έχουμε αντιπροσωπευτικά έργα μιας τριακονταετίας (σ.σ.: δεκαετίες '80 και '90 και αρχές 21ου αιώνα). Όπως ορισμένα έργα του Μάικ Κέλι, ο οποίος ήταν πολύ σημαντικός τις δεκαετίες του '80, του '90. Βλέπω

αυτό που μας έδωσε ως προσφορά για τη δημιουργία νέων “δωματίων” μέσα στη φαντασία των καλλιτεχνών. Είμαστε πολύ χαρούμενοι».

Θα δούμε τα έργα και σε άλλα παραρτήματα του Guggenheim;

«Ναι, το κάνουμε αρκετά συχνά, οπότε μπορώ να φανταστώ ότι ορισμένα από αυτά τα έργα θα μπορούσαν κάποια στιγμή να παρουσιαστούν στο μουσείο του Μπιλμπάο. Όταν ανοίξει και το Guggenheim στο Αμπου Ντάμπι θα δού-

με πώς θα μπορούσαμε να ενσωματώσουμε έργα και εκεί».

Μόλις χθες έμαθα στην παρουσίαση μιας ερευνητικής εργασίας για την ιστορία του ΕΜΣΤ (από τις Τίνα Πανδή και Μαρίνα Μαρκέλλου) ότι κάποια στιγμή στη δεκαετία του '90 είχε πέσει η ιδέα να γίνει στην Ελλάδα ένα Guggenheim αντί για ένα Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης.

«Υπήρχε μια περίοδος τα τελευταία δέκα χρόνια αλλά και πολύ πιο πριν που πολλές πόλεις θεωρούσαν ότι θα τους ήταν χρήσιμο ένα Guggenheim. Δεν θα μπορούσε να συμβεί σε όλες, όμως κάποιες φορές το να παρέχεις την ηγεσία και τη δυνατότητα να σκεφτεί κανείς πιο φιλόδοξα πάνω στον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει ένα μουσείο σε μία πόλη είναι αρκετά σημαντικό. Το Μουσείο της Ακρόπολης είναι καταπληκτικό, το Μουσείο Κυκλαδικής τέχνης επίσης. Είμαι σίγουρος ότι οι άνθρωποι που ηγούνται στον πολιτισμό στην Ελλάδα σκέπτονται τρόπους για να ρίξουν ένα βάρος και στην τέχνη της εποχής μας».

Μέχρι πρόσφατα η σύγχρονη τέχνη στην Ελλάδα ήταν σταθερά παραγκωνισμένη

από αυτούς τους ανθρώπους που αναφέρετε.

«Έχετε μια πολύ μακρά ιστορία πάνω στην οποία μπορείτε να στοχαστείτε. Εμείς έχουμε μια πολύ σύγχρονη ιστορία, οπότε η σύγχρονη τέχνη μπορεί να έχει άλλη βαρύτητα. Δεν νομίζω ότι είναι περίεργο που κατείχε λιγότερο καίρια θέση στη δική σας συλλογική συνείδηση. Νομίζω ότι η νέα διευθύντρια στο Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης μπορεί να προσφέρει νέες δυνατότητες. Πρέπει να είστε ενθουσιασμένοι που βρίσκεται σε αυτή τη θέση γιατί η Κατερίνα (σ.σ.: Γρέγου) καταλαβαίνει τον μεγάλο, ευρύτερο κόσμο. Θα κάνει το μουσείο να κινηθεί γρήγορα προς τα εμπρός, είμαι σίγουρος».

Πόσο πιστεύετε ότι πρέπει να διαρκεί η θητεία ενός διευθυντή σε ένα μουσείο; Εσείς βρίσκεστε στο τιμόνι από το 2008, ο επικεφαλής στο Μπιλμπάο βρίσκεται στη θέση του 25 χρόνια. «(γελάει) Πιστεύω ότι δεν υπάρχει κανόνας. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου πρέπει να είναι εκείνα που θα πουν: “Κάτι έχει μείνει μέσα του/της για να το δώσει στο μουσείο, αφήστε να συνεχίσει να προσφέρει αυτό το δώρο”. Θα έρθει η μέρα που δεν έχει μείνει τί-

Ο ΜΠΙΛ ΓΚΕΪΤΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΗΣ (ΕΠΙΟΜΕΝΗΣ) ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΑΡΚΟ ΚΑΡΑΣΑΡΙΝΗ

Ο Μπιλ Γκέιτς δεν είναι πια εδώ και δεκαετίες ο 29χρονος νεαρός με τα χοντρά κοκάλινα γυαλιά που φωτογραφιζόταν το 1984 στο εξώφυλλο του «Time» ισορροπώντας στο δάχτυλό του μια δισκέτα των 5,25 ιντσών. Το τρομερό παιδί της τότε αναδυόμενης βιομηχανίας των υπολογιστών («Computer software: Η μαγεία μέσα στη μηχανή» διαλαλούσε ο τίτλος) είναι σήμερα ένας 66χρονος συνταξιούχος. Δεν είναι πλέον ο πλουσιότερος άνθρωπος του κόσμου – τα 125 δισεκατομμύρια δολάρια του ωχριούν πλέον μπροστά στα 198,5 του Ελον Μασκ. Δεν είναι καν ο πλουσιότερος φιλάνθρωπος του κόσμου: τα 50 δισεκατομμύρια με τα οποία έχει προικίσει το Ίδρυμα Μπιλ και Μελίντα Γκέιτς υστερούν έναντι των σχεδόν 70 δισεκατομμυρίων που διαχειρίζεται το ακόμη πιο απλόχερο ίδρυμα της εν Δανίας φαρμακευτικής εταιρείας Novo Nordisk. Σε σύγκριση με τον έτερο προφήτη της ψηφιακής εποχής, Στιβ Τζομπς, υπήρξε πάντοτε χαμηλότερου προφίλ και μάλλον δεν ήταν τελικά φιλοδοξία του να παρουσιάζει αυτοπροσώπως νέες εκδόσεις των Windows ως τα γεράματα. Οι δράσεις του όμως στην κατεύθυνση της καταπολέμησης των αιτίων παιδικών ασθενειών που κοστίζουν τη ζωή σε 5 εκατομμύρια παιδιά κάθε χρόνο, η εγρήγορσή του έναντι του προβλήματος της πλανητικής υπερθέρμανσης και η πρόσφατη έκδοσή, στις αρχές Μαΐου, του νέου του βιβλίου με τίτλο «How to Prevent the Next Pandemic» (εκδ. Alfred A. Knopf) τον έχουν καταστήσει τα τελευταία χρόνια τον άνθρωπο με την ισχυρότερη φωνή μεταξύ των πρωτοπόρων των νέων τεχνολογιών.

Η μεταμόρφωση του Μπιλ Γκέιτς από αδηφάγο κυνηγό του μονοπωλίου επί των λειτουργικών συστημάτων σε αφοσιωμένο φιλάνθρωπο δεν είναι πρωτοφανής. Ακολουθεί μια αμερικανική παράδοση που κατάγεται από τον Τζον Ροκφέλερ και την Ολίβια Σέιτζ και της οποίας πιο εξέχων εκπρόσωπος είναι ίσως ο Αντριου Κάρνεγκι (1835-1919). Πρωταγωνιστής της έκρηξης της βιομηχανίας χάλυβα μετά το 1880, ο γεννημένος στη Σκωτία Κάρνεγκι μετανάστευσε στις Ηνωμένες Πολιτείες σε ηλικία 12 ετών και εξελίχθηκε σε έναν από τους ευπορότερους Αμερικανούς όλων των εποχών. Κατά τα τελευταία 20 χρόνια της ζωής του υπολογίζεται πως έδωσε περίπου 350 εκατομμύρια δολάρια (5,5 δισεκατομμύρια σε σημερινές τιμές) για φιλανθρωπικούς σκοπούς και χρηματοδότησε μια σειρά από γνωστά ως σήμερα ιδρύματα, μεταξύ των οποίων το Κάρνεγκι Χολ στη Νέα Υόρκη, το Κληρο-

Ο πρώην ηγέτης της Microsoft και νυν φιλάνθρωπος αναλαμβάνει στο πρόσφατο βιβλίο του να σχεδιάσει ένα σύστημα αποφυγής μιας νέας υγειονομικής καταστροφής.

δόσημα Κάρνεγκι για τη Διεθνή Ειρήνη και το Πανεπιστήμιο Κάρνεγκι Μέλον. Τις απόψεις του για την επιστροφή του πλεονάζοντος πλούτου στην κοινωνία ως απάντηση στη ραγδαία αύξηση των οικονομικών ανισοτήτων τις διατύπωσε στη «North American Review» το 1889 με ένα άρθρο το οποίο έγινε γνωστό ως «Το ευαγγέλιο του πλούτου». Εκεί ο Κάρνεγκι αποδεχόταν την προοδευτική φορολόγηση και τον φόρο κληρονομιάς, αλλά κυρίως την ευθύνη του πλούσιου φιλανθρώπου για λιτή διαβίωση και διαχείριση της περιουσίας του προς αύξηση των ευκαιριών των λιγότερο ευνοημένων. Ως μακρινός αλλά ευδιάκριτος κληρονόμος της φιλοσοφίας αυτής, ο Γκέιτς παραμένει ο πιο προσγειωμένος από τους μεγιστάνες της

Σίλικον Βάλεϊ – και εκείνος που κατεσχόνην απέφρευε (ως πρόσφατα) τη σκιά των οκανδάλων. Μακριά από αυτόν οι εξωτικές εξαγορές του Twitter, τα μεγαλεπήβολα όνειρα εποίκησης του Διαστήματος ή οι επενδύσεις στην ανάπτυξη θεραπειών μακροζωίας. Η πιο αμφιλεγόμενη κίνηση στην οποία έχει προβεί (πέρα από την κατάποση ανακυκλωμένου νερού από λύματα ως συμβολική χειρονομία για την επιτυχία μιας εφεύρεσης που χρηματοδοτεί το Ίδρυμα Γκέιτς) ήταν το διαζύγιο με τη σύζυγό του, Μελίντα, έπειτα από 27 χρόνια γάμου, τον Μάιο του 2021. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι αποκαλύψεις για απιστίες και αμαρτίες είναι μάλλον αναμενόμενες, αλλά στο περιθώριο της συγκεκριμένης είδαν το φως πληροφο-

ρίες για συναντήσεις του με τον διαβόητο Τζέφρι Επισταίν και αυτές ήταν που έπληξαν τη δημόσια εικόνα του. Εξ ου και στην πρόσφατη συνέντευξή του στο περιοδικό «The New Review» του «Observer» της 15ης Μαΐου εξαναγκαζόταν σε μια μάλλον αμείλικτη απολογία: «Πάντοτε θα απολογούμαι. Πίστευα ότι μέσω των δι- ασυνδέσεών του θα με βοηθούσε να συγκεντρώσω περισσότερα χρήματα για την παγκόσμια υγεία. Δεν έπρεπε, όμως, δεν έπρεπε να τον συναντήσω».

Το δράμα του GERM

Η παγκόσμια υγεία αποτελεί το μείζον μέλημα του Μπιλ Γκέιτς την τελευταία δεκαετία. Η παραπάνω συνέντευξη δόθηκε ακριβώς στο πλαίσιο της περιοδείας του για την προώθηση του «How to Prevent the Next Pandemic», το οποίο αποτελεί το δεύτερο μέρος ενός διπύχου που ακολουθεί το περυσινό «Πώς να αποφύγουμε μια κλιματική καταστροφή». Οι λύσεις που έχουμε και οι καινοτομίες που χρειαζόμαστε» (εκδ. Πατάκη). Οπως υπενθυμίζει στις πρώτες σελίδες του νέου βιβλίου, θορυβημένος από το τότε ξέσπασμα του Εμπολα στη Δυτική Αφρική, είχε γράψει το 2015 ένα άρθρο στο «New England Journal of Medicine» όπου προειδοποιούσε για την παντελή έλλειψη προετοιμασίας απέναντι σε μια δυνητική πανδημία. Ως άλλη Κασσάνδρα, όπως σχολιάζει το «New Review», επανέλαβε τα ίδια σε μια πασίγνωστη ομιλία του στο TED, η οποία έκανε λόγο για 30 εκατομμύρια πιθανά θύματα και οικονομική ζημιά 10 τρισεκατομμυρίων δολαρίων. Ο κορωνοϊός σήμερα έχει κοστίσει περίπου 15 εκατομμύρια ανθρώπινες ζωές (το σύνολο των λεγόμενων «επιπλέον θανάτων» σε σχέση με τους αναμενόμενους της διετίας 2020-2022) σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, 14 τρισεκατομμύρια δολάρια κατά το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η διάλεξη του Γκέιτς εγγίζει τα 43 εκατομμύρια προβολές – «το 95% των οποίων μετά την έκρηξη της COVID-19», όπως παρατηρεί στο βιβλίο. Πώς προτείνει όμως ο «Άγιος Μπιλ» να κατανικήσουμε τον δράκοντα της επόμενης πανδημίας; Κατ' αρχάς, απαιτείται ένα παγκόσμιο σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης και συντονισμού αντιμετώπισης πανδημιών – ή, μάλλον, έναν σύστημα, τελεία, γιατί προηγουμένως δεν υπήρχε κανένα. Ο Γκέιτς το οραματίζεται ως έναν οργανισμό «Παγκόσμιας Επιδημιολογικής Αντίδρασης και Κινητοποίησης» (Global Epidemic Response and Mobilisation) με το ταιριαστό ακρωνύμιο GERM, «μικρόβιο» υπό την αιγίδα του ΠΟΥ, σπλεχωμένο με 3.000 μόνιμους ειδικούς πλήρους απασχόλησης

Ο Μπιλ Γκέιτς χορηγεί σε μωρό μια δόση πόσιμου εμβολίου κατά της πολιομυελίτιδας στο πλαίσιο επίσκεψής του στο κρατίδιο Αντρα Πραντές της Ινδίας το 2002.

JEFF CHRISTENSEN/REUTERS

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΑ ΒΙΛΟ

Η ονομασία τους έχει τις ρίζες της στην περσική γλώσσα. Στη δική μας γλώσσα τα αποκαλούσαμε και αναβρυτήρια (λέξη που δεν χρησιμοποιείται πια) ή πίδακες. Ομως η λέξη «σιντριβάνι» επικράτησε για να περιγράφει, σύμφωνα με το λεξικό του Μανόλη Τριανταφυλλίδη, μια «κατασκευή που αποτελείται από μια μικρή τεχνητή λιμνούλα και από ένα υδραυλικό σύστημα που εκτοξεύει ψηλά δέσμες νερού, διακοσμητικό στοιχείο σε πάρκα, πλατείες κ.λπ.». Κατασκευή που συναντάμε αρχικά στην αρχαία Ελλάδα και στην αρχαία Ρώμη με τη μορφή της κρήνης (στα ιταλικά fontana, από το λατινικό fons που σημαίνει «πηγή») και που δεν προοριζόταν μόνο για διακόσμηση αλλά κυρίως για να δροσίξει τον αέρα και να ρίχνει τις υψηλές θερμοκρασίες του καλοκαιριού. Ή για να φέρνει το πόσιμο νερό όσο πιο κοντά γινόταν, ακόμα και μέσα στα σπίτια. Στη συνέχεια, τα σιντριβάνια άρχισαν να έχουν διακοσμητικό κυρίως χαρακτήρα, στους κήπους ή και στα σαλόνια όπου σύχναζαν οι βασιλείς και οι αριστοκράτες. Και μετά έγιναν σημαντικό στοιχείο του στολισμού και του εξωραϊσμού των πόλεων. Σημαντικοί αρχιτέκτονες, γλύπτες και άλλοι καλλιτέχνες ανέλαβαν να τους δώσουν την απαραίτητη λάμψη και να τα μετατρέψουν σε εικαστικές συνθέσεις. Με τη σειρά τους, οι επιστήμονες, που αρχικά τα τροφοδοτούσαν με μηχανικές αντλίες, εφάρμοσαν σε αυτά σύγχρονες μεθόδους και τεχνικές οι οποίες οδήγησαν σε αποτελέσματα που εντυπωσιάζουν. Τα μεγάλα σιντριβάνια που θεωρούνται αξιοθέατα σε πολλά μέρη του κόσμου, είτε ως έργα τέχνης είτε ως θαύματα της τεχνολογίας, πάντα μας γοητεύουν και μας εντυπωσιάζουν. Αυτά είναι μερικά από τα πιο ιδιαίτερα και διάσημα.

FONTANA DI TREVI Ρώμη

Εγινε (ακόμα πιο) διάσημη (από όσο ήταν) όταν η σέξι Ανίτα Εκμπεργκ βούτηξε στα νερά της στην ταινία του Φεντερίκο Φελίνι «Dolce Vita» (1960). Έργο (διαδοχικά) των αρχιτεκτόνων Νικόλα Σάλβι και Τζουζέπε Πανίνι και του γλύπτη Πιέτρο Μπράτσι, η Κρήνη του Τρίστρατου, όπως είναι η ονομασία της Fontana di Trevi στα ελληνικά (trevi από το λατινικό trivium, δηλαδή η συνάντηση τριών δρόμων), έχει ιστορία πολλών αιώνων. Το εμβληματικό σιντριβάνι της Ρώμης υπήρχε από την αρχαιότητα, μέρος υδραγωγείου που τροφοδοτούσε με νερό την αρχαία πόλη. Κάποια στιγμή το υδραγωγείο σταμάτησε να λειτουργεί. Το 1731 ο Πάπας Κλήμης ΙΒ' ανέθεσε στον Σάλβι τη δημιουργία μιας νέας κρήνης στο σημείο που υπήρχε η παλιά. Οι εργασίες ξεκίνησαν το 1732 και έπειτα από πολλές περιπέτειες το έργο ολοκληρώθηκε το 1762. Κεντρική φιγούρα στη γλυπτική σύνθεση που στολίζει το σιντριβάνι είναι ο Ποσειδώνας/Ωκεανός του Μπράτσι, πάνω σε άρμα σε σχήμα

Εργα τέχνης ή θαύματα της τεχνολογίας με κύριο συστατικό τους το νερό, στολίζουν τις πόλεις μας και εντυπωσιάζουν με το θέαμα που προσφέρουν.

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΣΙΝΤΡΙΒΑΝΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Εκατοντάδες τουρίστες συνωστίζονται καθημερινά μπροστά στη μεγαλειώδη Fontana di Trevi της Ρώμης, για να τη θαυμάσουν και για να κάνουν μια ευχή στα νερά της.

αχηβάδας το οποίο έλκουν δύο μυθικοί πτερωτοί ιππόκαμποι και δύο Τρίτωνες. Ο θεός της θάλασσας πλαισιώνεται από γυναικείες μορφές που αντιπροσωπεύουν τη Αφθονία και την Υγιεινή. Σε ένα από τα ανάγλυφα που κοσμούν το σιντριβάνι βλέπουμε τον Αγρίππα, τον στρατηγό που λέγεται πως είχε χτίσει το παλιό υδραγωγείο. Η δεξαμενή νερού μπροστά στο σιντριβάνι συμβολίζει τη θάλασσα. Σύμφωνα με την παράδοση, όποιος πετάξει μέσα της ένα κέρμα, έχοντας την πλάτη στραμμένη στο νερό, θα επιστρέψει στη Ρώμη. Η Fontana di Trevi αποτελεί χρυσωρυχείο για την Αιώνια Πόλη, αφού κάθε χρόνο από τη δεξαμενή της αλιεύεται ποσό μεγαλύτερο του 1,5 εκατομμυρίου ευρώ. Τα χρήματα χρησιμοποιούνται για φιλανθρωπίες και για άλλες ανάγκες της ιταλικής πρωτεύουσας.

FONT MAGICA Βαρκελώνη

Το Μαγικό Σιντριβάνι του Μοντζουίκ, χτισμένο στην καρδιά της Βαρκελώνης, έχει εξελιχθεί σε μείζονα τουριστική ατραξιόν της καταλανικής μητρόπολης. Την ιδέα για την κατασκευή του,

Εργο του Ζαν Τινγκελί και της Νίκι ντε Σαν Φαλ, το Σιντριβάνι Στραβίνσκι έρχεται να προσθέσει δόσεις σουρεαλισμού και χιούμορ στο κέντρο του Παρισιού.

Παραμυθένια η αίσθηση που δημιουργούν κάθε βράδυ οι φωταγωγημένοι πίδακες του Μαγικού Σιντριβανιού στη Βαρκελώνη.

THE PALM FOUNTAIN

Ντουμπάι

Παραμένουμε στο δημοφιλές Ντουμπάι για να επισκεφθούμε και το Palm Fountain που λειτουργεί στην περιοχή με τα εστιατόρια και τα καταστήματα του Palm Jumeirah. Πρόκειται για το μεγαλύτερο, σύμφωνα με τα Ρεκόρ Γκίνες, μουσικό σιντριβάνι του κόσμου που λειτουργεί με θαλασσινό νερό. Παρουσιάζει και αυτό εντυπωσιακά σόου, εκτοξεύοντας το νερό σε ύψος 105 μέτρων και προσθέτοντας στο θέαμα φωτιστικά εφέ με τη βοήθεια 3.000 λαμπυρίων LED. Συχνά τα σόου του συνοδεύονται και από το τραγούδι «Aim for the Sky» που γράφτηκε ειδικά για το Palm Fountain από τον άραβα συνθέτη Ιχάμν Νταρβίς.

STRAVINSKY FOUNTAIN

Παρίσι

Μπορεί να μην είναι τόσο εντυπωσιακό και μεγαλειώδες όσο τα προηγούμενα, όμως το Σιντριβάνι Στραβίνσκι, αφιερωμένο στον σπουδαίο συνθέτη και στο έργο του, είναι χαριτωμένο, παιχνιδιάρικο και έρχεται να δέσει με την αισθητική του Κέντρου Πομπιντού, δίπλα στο οποίο έχει στηθεί, προσθέτοντας λίγο επιπλέον χιούμορ. Διακοσμημένο με δεκαέξι ευφάνταστα γλυπτά (όλα εμπνευσμένα από συνθέσεις του Στραβίνσκι) που κινούνται και ψεκάζουν νερό, είναι έργο των γλυπτών Ζαν Τινγκελί και Νίκι ντε Σαν Φαλ. Δημιουργήθηκε το 1983, εποχή που οι δύο καλλιτέχνες ήταν παντρεμένοι. «Ήθελα τα γλυπτά μου να έχουν γοητεία, χάρη στα χρώματα της Νίκι, και να μοιάζουν με καλλιτέχνες του δρόμου, με μια αίσθηση τσίρκου, κάτι που βρίσκουμε και στον πυρήνα του έργου του Στραβίνσκι όταν είχε τις πρώτες συναντήσεις του με την τζαζ» είχε δηλώσει ο Τινγκελί. Τα κατάφερε!

ουσιαστικά για τη δημιουργία ενός υπερθεάματος από νερό και φως, είχε ένας αρχιτέκτονας και μηχανικός που ειδικευόταν σε θέματα φωτισμού, ο Κάρλες Μπουίγκας (1898-1979). Το σιντριβάνι εγκαινιάστηκε το 1929 κατά τη διάρκεια της Διεθνούς Εκθέσεως που φιλοξενούνταν στην πόλη. Στο υδάτινο σόου του, στα χρόνια που ήρθαν, προστέθηκε και μουσική. Πρόκειται για σόου που ακόμα και σήμερα πραγματοποιείται τρεις φορές την εβδομάδα κατά τους μήνες του καλοκαιριού και δύο φορές την εβδομάδα στη διάρκεια του χειμώνα. Μπροστά στο Μαγικό Σιντριβάνι του Μοντζουίκ (όπου Μοντζουίκ είναι το όνομα του λόφου πάνω στον οποίο έχει χτιστεί η Μονσεράτ Καμπαγιέ και ο Φρέντι Μέρκιουρι είχαν δώσει συναυλία κατά την έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων της Βαρκελώνης το 1992, ερμηνεύοντας μεταξύ άλλων τη διεθνή επιτυχία τους «Barcelona».

THE DUBAI FOUNTAIN

Ντουμπάι

Η ξερή και άνυδρη γη αναβλύζει νερό στο κέντρο της ερήμου, εν προκειμένω στο κέντρο της πόλης του Ντουμπάι. Το διάσημο Μουσικό Σιντριβάνι, που λειτουργεί

κάτω ακριβώς από τον ουρανοξύστη Burj Khalifa, το υψηλότερο κτίριο του κόσμου, έρχεται για να επιβεβαιώσει πως ο άνθρωπος, όταν έχει θέληση, και κυρίως όταν έχει πολλά, πάρα πολλά χρήματα, μπορεί να καταφέρει (σχεδόν) τα πάντα. Το εντυπωσιακό σιντριβάνι λειτουργεί μέσα σε μια τεράστια δεξαμε-

νή-πισίνα έκτασης 121.405 τ.μ. Φωτίζεται από 6.600 λαμπύρια και 25 έγχρωμους προβολείς και εκτοξεύει το νερό σε ύψος 152 μέτρων, εκτελώντας μια εντυπωσιακή χορογραφία και ακολουθώντας τον ρυθμό της μουσικής που ακούγεται κάθε φορά. Το κόστος κατασκευής του έφθασε τα 218 εκατομμύρια δολάρια. Σχεδιάστηκε από μια μεγάλη εται-

ρεία κατασκευής σιντριβανιών, τη WET Design, που έχει έδρα την Καλιφόρνια. Εγκαινιάστηκε τον Μάιο του 2009 και έκτοτε πραγματοποιεί πολλές παραστάσεις καθημερινά, με ρεπερτόριο που ξεκινά από τις παραδοσιακές αραβικές μουσικές, περνά από την όπερα και την κλασική μουσική και φθάνει στις ποπ και ροκ επιτυχίες των ημερών μας.